

Evoluție

În urmă cu vreo doi ani, semnalam, în paginile acestei reviste, apariția plăcută și promițătoare în teatrul de televiziune a unui autor tânăr, care povestea cu o degajare suavă și o totală lipsă de prejudecăți profesionale momente de viață, experiențe umane și de producție în fraze și gesturi cotidiene, în afara oricărei convenții dramaturgice. Tânărul care ne-a atras atenția acum doi ani se numește Constantin Munteanu și trăiește, se pare, printre oamenii despre care scrie așa cum scrie, firesc, fără solemnitate, cum ar scrie unui prieten sau unui coleg de departe, cu sentimentul că unica sa datorie este de a relata întocmai, fără înfloriri stilistice și fără digresiuni intelectuale, „ce s-a mai întâmplat pe-aici”. O astfel de relatare directă și sinceră, transmisă în formă de scenariu de televiziune, se numea Iubirea mea cu zurgălăi. Iată-l, după doi ani, pe acum mai bătrînul cu doi ani Constantin Munteanu, revenind la televiziune cu o nouă lucrare. Scrieri apocrife, în căutarea consacării... Comparînd numai titlurile și ne dăm seama că o evoluție s-a produs: primul era un titlu pășunist-șăgalnic, al doilea este un titlu prețios-intelectual. Titlul denunță însă și un alt mod de a scrie. Constantin Munteanu a început să „construiască”, să facă arhitectură dramatică, nu mai povestește întâmplări de-a valma, așa cum i le-a oferit experiența, ci le organizează, le conduce spre ceea ce dorește să demonstreze, să comunice, le conduce, pot spune, cu dexteritate, cu tehnică. Scrieri apocrife nu mai seamănă cu hitrii și campeș-

trii zurgălăi, de acum doi ani; e o lucrare cu ambiții, concepută, cu o poveste dacă nu complexă, în orice caz complicată, cu o grijă aparte pentru nuanțe, pentru portretizare, pentru marcarea dialecticii sentimentelor. A dispărut prospețimea frustă a povestirii de debut și a apărut ceea ce s-ar putea numi conștiința profesională, etapa la care autorul nu mai istorisește ci compune. E un câștig? E o pierdere? Și una și alta. S-a câștigat meșteșug dramatic și acuratețe literară, s-a pierdut senzația de autenticitate, de fapt trăit. Scrieri apocrife are o schemă, un subiect, lucrat aproape ca în melodramă, o compoziție legată, chiar prea legată ca să nu se vadă legătura (sau cusătura). Un inginer, tipul acela de fanatic al șantierelor pe care l-au consacrat televiziunea, filmul și, în parte, teatrul, este adus, în urma unui accident grav, într-o clinică-sanatoriu de pe litoral spre a fi operat. După operație, deloc ușoară, o lungă perioadă de convalescență îl reține pe inginer în sanatoriu. Doctorița care l-a operat se îndrăgostește de pacient, care pacient are însă o logodnică la Brașov. Convalescentul îi scrie logodnicei, logodnica îi răspunde, ni se povestesc — în imagini, firește — aceste scrisori, pe lung, uneori prea pe lung, iar în final bomba (pe care, în paranteză fie spus, o zărim încă de la primul schimb de scrisori, dar ne prefacem că n-am observat-o, ca să lăsăm totuși să curgă câteva imagini frumoase cu Brașovul și cu iubita inginerului pe fondul pitoresc al orașului), bomba care se amorsa chiar din titlu: scrisorile iubitei de la Brașov sînt apocrife, autorul lor fiind însăși doctorița îndrăgostită de pacientul ei. Pentru ca pacientul să nu fie șocat de trădarea iubitei, ființă nestatornică, superficială, care, incapabilă să-și aștepte logodnicul, s-a măritat și a plecat la Cluj, doctorița violează secretul corespondenței și se substituie adresantei. E o formă de umanitarism medical, dar și o probă elocventă de dragoste. Și, așa cum se cuvine într-o veritabilă melodramă (precizez că nu consider termenul peiorativ în sine), avem un happy end, cu îmbrățișare pacient-medic. Mai apare și un șofer de tot hazul care își iubește la nebunie șeful și, de dragul lui, își părăsește slujba pentru a se angaja mecanic la sanatoriu. Mai apare și o soră de care se îndrăgostește șoferul, mai apare și logodnica de la Brașov, mai apare, în regia solidă a lui Petre Sava Băleanu, un sanatoriu ca în filme, curat, lustruit, cu oameni buni și duioși care, din cînd în cînd, se îndrăgostesc de bolnavi spre a le face viața mai ușoară... În ciuda evoluției sale profesionale, în ciuda acumulării unor poncife dramaturgice, Constantin Munteanu și-a păstrat o anume naturalețe a dialogului, un firesc al portretizărilor care amintește de ceea ce avea mai bun la debut. Să sperăm că aceste calități, ca și cele dobîndite, nu se vor pierde. Alături de cei doi mari profesioniști ai scenei, Gina Patrichi și Victor Rebengiuc, doctorița și inginerul din piesă,

se cuvine a fi remarcat în mod deosebit Dan Tufaru care, în rolul șoferului Ilie Ilie, a avut o prezență plină de pitoresc și de vervă, de căldură umană și de umor, confirmând bunele, dar rarele sale apariții în teatrul de televiziune.

Dicționar

Laudă celui care a născocit această emisiune de cultură cinematografică, aceste **File de dicționar** ! Pe programul II al televiziunii se desfășoară în fiecare vineri după amiază un adevărat regal cinematografic, o a doua telecinematecă, mai concludentă, mai densă, mai selectivă decât cea care poartă acest nume, prezidată de un critic tânăr și serios, Dan Petroiu. Aici îi revedem pe Bergman și pe Iancso, aici îi revedem pe Fred Astaire, Bourvil, Bibi Anderson, Ingrid Bergman, Anthony Quinn, Bette Davis, aici ne întâlnim cu un film tulburător cum este **Sărmanii flăcăi** al lui Miklos Iancso sau cu ecranizarea uneia din cele mai revelatoare piese a dramaturgiei contemporane, **Vizita bătrânei doamne**. Chiar dacă Bergman este prezent cu unul din filmele sale mai vechi, **Voi fi mamă** (1958), recunoști aici obsesia permanentă a creației lui — sensul vieții și al morții, lupta cu destinul, întrebările acelea chinătoare cu privire la dragoste, singurătate și neîmplinire. Chiar dacă ecranizarea lui Dürrenmatt nu are o forță de expresie

cinematografică egală cu aceea a piesei, regăsim imaginea răscolitoare a unei lumi vi-novate, a unei vieți în care nimic nu scapă nepătat de minciună și corupție. Cît despre filmul lui Iancso, așa cita câteva rinduri, din păcate numai câteva, din poate cel mai pă-trunzător și mai poet și mai exact comentator de cinema pe care îl avem, Radu Cosașu : „În tăcerea sfintă a filmelor lui Iancso, încap asceticele tăceri ale gândului netrebnic și iluzionar, ale ispitei de a scăpa, dar și — mai ales — acelea ale eliberării de teamă, panică și umilință. (...) La Iancso, profun-zimea cîmpiei și a «cîmpului» cinematogra-fic nu e altceva decît profunzimea tăcerii purificatoare pînă în adînc, pînă la strigătul esențial întru găsirea libertății“.

Emisiune imposibilă

A luat sfîrșit, în sfîrșit, o emisiune imposi-bilă, o emisiune în care naivitatea cea mai infantilă se asocia cu lipsa de umor cea mai deconcertantă, în care se ciocneau tot felul de munți ca să se nască tot felul de șoricea ridicoli, în care frenezia tehnică a celor de pe ecran era direct proporțională cu plictiseala celor din fața ecranelor. S-a înțeles că mă refer la serialul răposat încă înainte de a se naște : **Misiune imposibilă**.

Dumitru Solomon

AVIZIER

Teatrul Dramatic din Baia-Mare

PUTEREA ȘI ADEVĂRUL de Titus Popovici. *Premiera* : 24.X.1974. *Regia* : Ion Deloreanu. *Decoruri* : Mircea Matcaboji. — *Costume* : Edith Kunovits. *Regia tehnică* : Mircea Ziman. *Ilustrația muzicală* : Fr. Czompa. *Sufleur* : Rodica Frățilă. *Distribuția* : Vasile Constantinescu (Pavel Stolan), Dan Antoci (Mihai Duma), Radu Dimitriu (Petre Petrescu), Ion Săsăran (Vasile Olaru), Cornel Mititelu (Tiberiu Manu), Tzenka Velceva-Binder (Marta), Ion Uță (Moș Nichifor), Teofil Turturică (Ion), Aurel Mazilu (Andrei), Vasile Grădinaru (Traian Mărieș), Ștefan Petruca (Dr. Martin), Antoniu Paul (Ofițerul), Ben Dumitrescu (Subofițerul), Gheorghe Lazarovici (Sergentul), Adrian Rățoi (Șoferul). În alte ro-luri : Jeny Jurcă, Dana Ilie, Mircea Ziman, Pop Daniel, ID, Secul.

DOMNIȘOARA NASTASIA de G. M. Zamfi-rescu. *Premiera* : 7.XI.1974. *Regia* : Ion Deloreanu. *Scenografia* : Delia Ioaniu. *Coordonator scenă* : Avram Băban. *Regia tehnică* : Rodica Alboiu. *Sufleur* : Nely Marcu. *Distribuția* : Ruxandra Petru (Nastasia), Virgil Fătu (Ion

Sorcovă), Adrian Rățoi (Vulpașin), Aurel Mazilu (Luca), Jeny Petrescu (Vecina), Olga Sîrbul (Paraschiva), Ecaterina Sandu (Năcutlina), Anto-niu Paul (Ionel), Bogdan Săsăran (Luca Lăcri-mă), Ion Săsăran (Pascu), Vasile Grădinaru (Circumarul), Gh. Lazarovici (Omul necăjit), Dan Antoci (Halmanaua), Ben Dumitrescu (Cerșetorul), Apriliana Nedeianu-Dimitriu (Gazda), Dana Ilie (O fată), Alexandru Covaci (Pacoste).

NU SÎNT TURNUL EIFFEL de Ecaterina O-proiu. *Premiera* : 21.XI.1974. *Regia* : Adrian Lu-pu. *Scenografia* : Radu Corciova. *Asistent regie* : Cornel Mititelu. *Muzică* : Iosif Herța. *Distribu-ția* : Ruxandra Petru (Ea), Ben Dumitrescu (El), și Apriliana Nedeianu-Dimitriu, Jeny Jurcă, Dana Ilie, Cornel Mititelu, Dan Antoci, Adrian Rățoi, Antoniu Paul.

CORUPȚIE LA PALATUL DE JUSTITIE de Ugo Betti. *Traducere* : Al. Mirodan și Victoria Gheorghiu. *Regia* : Marius Popescu. *Scenogra-fia* : Radu Corciova. *Asistent regie* : Mircea Graur. *Distribuția* : Virgil Fătu (Vanan), Julieta Szönyi, Dorina Brădescu (Elena), Ion Săsăran (Erzi), Teofil Turturică (Croș). Vasile Constan-tinescu (Cust), Mircea Graur (Bata), Ștefan Pe-truca (Maveri), Radu Dimitriu (Persius), Gh. Lazarovici (Arhivarul), Aurel Mazilu (Polițistul).